

סיפור חייה של לאה הכט
"ואלה תולדות חיי עד שהגעתי לישראל"

שם משפחה לפני/בזמן המלחמה: יונגר YONGER

שם פרטי לפני/בזמן המלחמה: יונה YONA

מין: נ

תאריך לידה: 9.11.1932

מקום לידה: בוקובינה BUCOVINA וטראדוני

ארץ לידה: רומניה

שם פרטי של האב: ישראל

שם פרטי ושם נעורים של האם: מלכה

מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישוב, מחוז): בוקובינה, וטראדוני

ארץ מקום המגורים: רומניה

מקום מגורים בזמן המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):

מקום השחרור: מוגילף-פודולקס, אוקראינה

תאריך השחרור: 12.43

לאן הלכת/חזרת לאחר השחרור: רומניה

שנת העלייה: 1945

קוראים לי לאה הכט, נולדתי בשם יונה לאה יונגר, 9.11.1932 בבוקובינה שב־רומניה שקוראים למקום, וטראדוני וזה היה עיר של הבראה עם אמבטיות, עיר קטנה ויפהייה. הייתי ילדה מאוד אמיצה, אצלנו בעיקר בקיץ אנשים היו יוצאים לישון בגג בבוידם כדי לתת לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר מקום לישון בבית. אז לא היו בתי מלון וזאת הייתה עיר נופש. כשהייתי בת 4 הוריי יצאו לטייל ואני יצאתי – זה היה בשנת שלושים ושש או שלושים ושבע וראיתי שההורים שלי לא נמצאים לידי קמתי והלכתי לחפש את ההורים. בגן העיר היה תזמורת והיו רוקדים כל האנשים והיה מאוד שמח, זה היה באמצע הלילה ולא ביום, הוריי חזרו הביתה וראו שאני לא נמצאת התחילו לחפש אצל כל הדודים והדודות. הם חשבו שאני אצל בני משפחה, עדי שהגיעו לגן העיר איפה שהייתה התזמורת ומצאו אותי ולקחו אותי הביתה וכנראה גם נתנו לי קצת צעקות. אני אמרתי שהלכתי לחפש אותם. בשנת 1938 התחילו הקוביסטים, התחילו להסתובב אנשים עם סכינים. גרנו במקום ליד המים, בחורף שהיה קר והנהר היה קפוא היו יוצאים עם סכינים לחתוך את הקרח בנהר. עכשיו הלכו עם חרבות והתחילו לדקור יהודים. אחר כך באו הגרמנים ודרשו שהיהודים ילבשו את הטלאי הצהוב מתינוקת עד למבוגרים כולם היו צריכים ללבוש את הטלאי. אחר כך נתנו פקודות שליהודים אסור לצאת החוצה משש בערב עד שש בבוקר, אבא איחר ואני הלכתי לחפש אותו במי הנהר וכל המקומות. ואמרו לאחותי שהיא תחכה לי כד שאחזור. היא גם הייתה ילדה והיא נכנסה לחברה שלה והיא לא שמה לב שאני חזרתי ואבא כבר היה בבית. הלכתי כמה פעמים שוב ושוב לחפש את אחותי בכל מקום עד שמצאתי אותה והלכנו ביחד הביתה. אחר כך באו הגרמנים עם הנוער הגרמני, לא נתנו לנו ללכת לבית הספר ואם יצאנו והיו מוצאים אותנו הנוער הגרמני שהיו כמו צופים עם תלבושת, הרביצו לנו מכות. זה היה מ39 ועד ל41. ב41 לא היה טלוויזיה עם היה משהו היו מודיעים ברחוב, והודיעו שכל היהודים צריכים להתאסף בבית הכנסת הגדול תוך 4 שעות. היה מסביב הרים של מכוונות ירייה וחשבנו שכבר הולכים לירות בנו ולהרוג אותנו. מספר ימים נשארנו בבית הכנסת הגדול ואחר כך הם הכריזו שכל בתי אב ילכו הביתה ויביאו חבילת בגדים, הכל נשאר בבית. אמא שלי תמיד קנתה בגדים כדי שיהיה נדונה לבנות והכל נשאר שם, לקחנו רק מה שיכולנו לסחוב. היו לנו רהיטים מאוד יפים, ההורים שלי עבדו מאוד קשה וקנו רהיטים מאוד יפים מעץ בוק מצוירים והיה מגרש והיינו שותלים תפוחי אדמה. בשנה שיצאנו למחנות היינו צריכים לבנות עוד בית, הסבא והסבתא כבר סיימו לבנות וכבר גרו בבית שלהם על יד המגרש שלנו. לא נשאר לנו, היינו ילדים, לא לקחנו תמונות, לא של ההורים ולא של אף אחד, הכל נשאר שם בבית.

אחרי שהאבות חזרו לבית הכנסת עם הבגדים העלו אותנו לרכבת, הלכנו לרכבת בשיירות רגל היה די קר בחוץ זה היה אחרי שמחת תורה, והעלו אותנו על רכבות של בהמות בלי אוכל, בלי מים, בלי צרכים חיוניים וכך נסענו מספר ימים, לא ידענו לאן אנחנו נוסעים, היום, אז היינו כבר במצב כזה שלא היה אכפת אם נחיה או נמות. היום אני חושבת איך הצלחנו להישאר בחיים רק אחרי הנסיעה ברכבת בלי אוכל ובלי שתייה ובלי צרכים חיוניים. עד שהגענו לעיר באוקראינה שקראו לה עתקי, שם היינו מספר ימים, נתנו לנו בתים לא גמורים כנראה שהיו באמצע בנייה. משם אחרי כמה ימים שוב לקחו אותנו בשיירות והגרמנים העבירו אותנו ברפסודות. היה נהר שקראו לו "נסתר" והעבירו אותנו לעיר מוגילב.

גירשו את הנאשים והרביצו להם שימותו בדרך, בלי אוכל ובלי שתייה לא יכולים לחיות. אז האבא התנדב לחברה קדישא שלא יגרשו אותנו כי היינו 3 ילדים וההורים שלו ואמא של אמא שלי, כדי שנקבל רישיון להישאר במקום. אז לקחו אותנו גדול וכל המשפחה שקיבה רישיון להישאר קיבלה 4 מטר באולם, ללא מזרונים וללא שום דבר, אבל שום דבר כבר לא היה לנו חשוב בחיים. אבא לא קיבל כסף בשביל העבודה אבל לקח כל פעם כמה סמרטוטים לשוק כדי לנסות להשיג קצת חלב וקצת לחם כדי להאכיל את המשפחה. האנשים היו מתים והייתה עוברת עגלה והיו זורקים את הגופות על העגלה, אני הייתי אז בת 10 או עשר וחצי. אחרי חצי שנה שהיינו שם, אמא חלתה ולא הרגישה טוב ואבא הלך להביא רופא שאמר שהיא צריכה אוכל שהיא בתת תזונה. אנחנו ישבנו סביבה והאח שלנו בן שנתיים ישב עליה, אבא הלך עם כמה סמרטוטים כדי לנסות להביא משהו לאכול, האח הקטן ישב על אמא, ילד בן שנתיים והילד מאוד בכה, הוא הרגיש כנראה שאמא הולכת למות והיא אמרה לסבתא לקחת את הילד אני לא יכולה לסבול שהילד בוכה. ואיך שסבתא הורידה את הילד אמא נפטרה. שאבא חזר אמא כבר הייתה מתה. כל יום היו עוברים עם העגלה עם הסוס והיו זורקים את המתים על העגלה. אבא מרוב צער לא שם כפפות שהוא חפר את הבור שקברו בו את אמא והיה שלג וכפור, היה חודש שבט, קפאו לו הידיים, נפל כל הבשר, רק נשארו העצמות הכל היה שחור אני זוכרת עד היום את המראה. אחרי 28 ימים גם אבא נפטר, אמא בכ"ז בשבט ואבא בכ"ה אדר. אנחנו נשארנו 3 ילדים קטנים, ילד בן 2 אחותי בת 13 ואני בת 10.

יומיים אחרי שאבא מת מתה גם סבתא. אנחנו נשארנו 3 ילדים ומי שהיה לו קצת רחמנות הביאו לנו קצת לחם או שהלכנו לבקש, היו אוקראינים שלפעמים נתנו לנו אוכל ולפעמים נתנו לנו מכות שבאנו לבקש. הרביצו לנו ושלחו עלינו את הכלבים, אבל הייתה משפחה אחת שהייתה מאוד טובה והיא הייתה נותנת לי קצת אוכל שאני אביא שאוכל לאכול והילדים שלה היו עומדים ומסתכלים והיא הייתה אומרת להם שיחכו ויסתכלו איך שהילדה אוכלת, כי דאגו לה רצו שאני אוכל לבוא אליהם. באה אישה אחת והורידה מעלינו את השמיכה שבה התכסינו והיא ברחה עם השמיכה ונשארנו בלי הכיסוי, אחותי רצה אחרי וצעקה גנבים גנבים. ואז באו המשטרה ולקחו אותנו כולנו למשטרה עם האישה שרצתה לקחת לנו את הכיסוי ושמעו את שני הצדדים מה שאומרים ואמרו לנו לבוא אליהם בעוד שבוע. אחרי שבוע אנחנו באנו והיא לא הגיעה כי היא ידעה שזה שלנו. אז התחילו לחפש איפה להלין אותנו, נשארנו 3 ילדים בלי אבא ובלי אמא. ואחרי כמה חודשים שלחו אותנו לבית יתומים, בבית יתומים קיבלנו קצת בשביל להחזיק את הנשמה, קצת תה בבוקר, קצת מרק(מים עכורים) בצהריים ישנו 4 ילדים במיטה אחת ואם ילד מת הוא היה שוכב על האחרים. הבית יתומים היה משני קומות ומתחת למדרגות של הקומה כל הילדים שמתו זרקו אותם שמה עד שהייתה ערימה עד למעלה אז היה באה עגלה והייתה לוקחת את הגופות.

בבית היתומים: בשנה השנייה העבירו אותנו למטה, שכבנו בחדר על דרגשים שהיו לאורך כל החדר לוחות, לוחות משני הצדדים. עליו ישנו ילדים אחד ליד השני ואפילו לא יכלו להסתובב כי לא היה מקום. אחי הפסיק ללכת בגיל שנתיים כתוצאה מתת תזונה ובגיל שלוש הוא עוד פעם התחיל ללכת ואנחנו מאוד שמחנו. אחותי עם אחי בחדר ממול כי שם היו הילדים היותר קטנים. אחי חלה הוא קיבל שלשולים ושם לא היו תרופות ולא היה מה לעשות. בבוקר יום אחד נכנסתי לחדר שלהם ומצאתי את אחותי שוכבת מחבוקת אותו, הוא היה כבר מת. בבית היתומים היו סורגים כמו במשטרה/בית סוהר ואני הייתי כולי רזה עור ועצמות ויכולתי להתגנב החוצה לבקש אוכל, פעם תפסו אותי ונתנו לי עונש להיות עירומה וקשורה בידיים וברגליים לברזל שהחזיק את הלוחות במשך 24 שעות. לא קיבלתי לא אוכל ולא שתייה. וכל הילדים הסתובבו סביבי ולא יכלו לעשות כלום כי העונש של המדריכים היה עונש של המדריכים. פעם אני הייתי מאוד חולה ורופא של בית

היתומים, ד"ר לקר, אמר שאני לא אחיה עד הבוקר, אחותי רצה לדודה שלי (לאחותה של אבא) לספר לה שהרופא אמר שאני לא אחיה עד הבוקר, אבל קרה נס ובלילה חלמתי על אבא והוא היה איש מאוד דתי עם מעיל שחור וזקן וכובע שחור והוא הוציא מהמעיל חתיכת עוגת דבש וחילק אותה לשתיים ונתן לי חצי ולאחותי חצי, אני התחלתי לבכות כי חשבתי שהחלק של אחותי גדול יותר, אנחנו בבית גרנו על תחנת הרכבת ואבא לקח אותי רחוק ליד התחנה והוציא עוד חתיכת עוגת דבש מהמעיל שלו ואמר לי שהוא רוצה שאני אוכל את העוגה כאן כדי שאחותי לא תרצה, בבוקר קמתי בריאה ושלמה ויצאתי החוצה לשבת על הדשא, בחוץ לארץ היה דשא בכל מקום בגלל הגשמים. הדודה באה בריצה לראות מה קרה ומצאה אותי יושבת בחוץ. היא ממש התרגשה משמחה. לפני שעברנו לבית היתומים הדודה לקחה אותנו למקום שבו היא הייתה נמצאת ואנחנו ישנו בעליית הגג, אחותי כל היום התפללה שיורידו אותנו משם כי היא פחדה שאני אמות שם ולא יהיה מי שיוריד אותי. בעלה של הדודה נפטר והיא הלכה להביא אנשים שייקחו את הגופה ובינתיים עד שהיא חזרה מתה לה הילדה שהייתה כמעט בת שנתיים. היה לנו מאוד עצוב וקברו את התינוקות ביחד עם האבא. שם לא היו קברים וזרקו את כולם לבור גדול ושם זרקו את הגופות. אנחנו לא יודעים עד היום איזה בתיים בנו על איזה גופות. בשנה השלישית התחיל להיות קצת יותר טוב בבית היתומים, הג'וינט התחיל לעזור ונתנו אוכל יותר טוב קצת והביאו מדריכים שהתחילו ללמד אותנו שירים ישראליים, כמו סעו ציונה נס ודגל. בסוף יום אחד באו ולקחו אותנו לרכבת זה היה בסוף 43. נתנו לנו כשהגענו לרכבת בגדים ומעילים ומגפיים יפים ואנחנו כבר לא היינו רגילים לשום דבר, העלו אותנו לרכבת ולקחו אותנו לרומניה כי הצבא האדום התקדם לקראת אוקראינה. בעיר הראשונה תרגו-נמץ היה אחד עשיר מאוד שהיה לו בת יחידה והוא רצה אחות לבת שלו, אז הוא בא עם כרכרה והוריד אותי מהרכבת ולקח אותי לבית שלו, באתי למשפחה ורצו להוריד לי את המגפיים ולא יכלו, הרגליים קפאו בתוכם כי הרגליים כבר לא היו רגילים למגפיים ולא לנעליים ולא הורדנו אותם מאז שיצאנו מאוקראינה לרומניה. חתכו את המגפיים כדי להוריד אותם והביאו רופא שיטפל בי והתחלתי מאוד לבכות שאני רוצה את אחותי כך הביאו את אחותי אליי והיה לנו שמחה גדולה, וכל פעם שהיינו נפגשים שיכולתי שוב ללכת על הרגליים והיינו שם בערך חודשיים, אחר כך החזית עוד פעם התקרבה והעלו את כל הילדים שהביאו מטרנס נצריה לאוטו משא ולקחו אותנו לבית יתומים בעיר אחרת שקראו לה תרגוניץ. שמה גם היינו מספר חודשים ולקחו אותנו לייסי גם באוטו משא, שם ישנו בבית הכנסת. מייסי לקחו אותנו למקום אחר, כל פעם שהחזית של המלחמה הייתה מתקדמת אז היו אוספים את כל ילדי טרנס ניציה לעיר שקראו לה פוקשן כדי שנתרחק מהמלחמה. בפוקשן חילקו אותנו למשפחות אנחנו הלכנו שנינו למשפחה ללא ילדים, משפחה עשירה שלא היו לה ילדים. אני חליתי היה לי דלקת ריאות קשה והם הביאו רופא וטיפלו בי יפה מאוד והיה לנו טוב שם. בפוקשן פגשתי בן דוד שלנו שגם הגע מטרנס ניציה שהוא היה גם מהבית, נורא שמחנו שמצאנו אותו בחיים. והיינו שם שוב איזה חודשיים ולקחו אותנו שוב באוטו משא והעבירו אותנו לעיר שקראו לה וווא גם שם חילקו אותנו למשפחות אבל לארוחות הלכו לג'וינט שם היה מקום שבישלו לנו ארוחות צהריים. גם שם חליתי ואז כבר עשו טרנספורטים כדי לשלוח את הילדים לישראל, עוד שתיים וזאת שהיינו צריכים להיות בה הגרמנים הטביעו אותה. וכך במזל נשארנו בחיים. בוואו היינו בערך 6 חודשים לאחותי הייתה תאונה שהגרמנים עזבו את העיר אופנוע גרמני הפיל אותה. אבל תודה לאל היא נפצעה בצורה קלה. אחר כך כעבור כמה חודשים שוב העבירו אותנו לעיר הבירה בוקרש שם שוב גרנו בבית יתומים, ואחר כך עברנו מבית יתומים אחד לשני למקום יותר גדול ושם שוב חליתי והרופאים אמרו שאני צריכה לקבל תזונה יותר טובה והבנות היותר גדולות הכריחו אותי לאכול דברים שלא היו לטעמי אבל לא הייתה ברירה. זה היה חזיר, היה לי פלוריטיס משהו בריאות ופוצצו את זה עם תזונה טובה. אז חילקו אותנו למשפחות דמוניות כדי שנוכל לנסוע לישראל. שיוכלו לקחת יותר אנשים. נסענו יומיים ובבולגריה בקזאלוק הרוסים עצרו אותנו בשביל לברר אם הפספורטים שלנו נכונים. והיינו שם כמה שבועות וחילקו אותנו למשפחות יהודיות בולגריות וקיבלנו אוכל טוב מהמשפחות ולישון הלכנו לרכבת. אחרי כמה שבועות המשכנו את הדרך לתורכיה בדרך שוב חליתי ובדיוק המדריכים שהיו עם הפספורטים הלכו לברר משהו ותפסו אותם חשבו שהם מרגלים והם אמרו שיש להם חולה וצריך רופא. הגיע רופא צבאי וישב אצלי כל הלילה וטיפל בי ונתן לי זריקות עד שהרגשתי יותר טוב. שם גם היינו איזה שבועיים המחנה הצבאי ושוב עלינו לרכבת שחיכתה לנו, הרכבת הייתה מיוחדת עבורנו. התחלנו להמשיך את הדרך, בדרך רצו לחטוף את אחותי היא ירדה לעשות פיפי, הגיע ערבי וניסה לחטוף אותה. אבל היא צעקה והוא הוריד את הידיים והוא ברח כי הוא הבין שיוצאים אליה מהרכבת והוא פחד וברח. ככה נסענו מספר שבועות דרך תורכיה בבוספורוס

באונייה ושוב עלינו לרכבת ובצד השני שוב נתנו לנו רכבת של הבוספורוס והמשכנו לנסוע דרך סוריה, לבנון עד שהגענו לחיפה.

מגיעים לארץ ישראל: היינו אמורים לנסוע באונייה אבל אני חליתי והורידו אותנו מהרשימה של הנוסעים. עד שהאוניות היו צריכות לצאת לארץ אני הבראתי ובכינו נורא שלא יכולנו לנסוע, אבל היה לנו מזל כי היו 3 אוניות, מרקורי היו אוניות בטורקיה שם עלו הילדים לאוניות לארץ. אבל עד שהייתי צריכה לנסוע אני חליתי והורידו אותי מהרשימה וזה דווקא היה במזל שלנו כי מתוך שלושת האוניות הטביעו אחת. והמשפחה הביאה רוקח ונשארנו מספר חודשים, אחרי בערך 4 חודשים העבירו אותנו לבוקרשט לבתי יתומים. בבית היתומים היה לנו אוכל וביגוד ומה שצריך עם אוכל כביסה וניקיון, ושם היינו גם כן מספר חודשים עשו טרנספורט, לקחו אותנו לעיר נמל עם רכבת העלו אותנו לרכבת ונתנו לנו משפחות, נתנו לנו ניירות שאנחנו משפחות ובחורה אחרת בת 22 אני בת 10 ואבא בן 24 כאילו אנחנו משפחה כנראה שקיבלו מספר סרטיפיקאטים ונסענו לקזאלאורג בבולגריה ושוב חילקו אותנו למשפחות יהודיות כי שוב היו בעיות עם הסרטיפיקאטים זה היה עדיין באוקטובר והמלחמה עדיין לא הסתיימה, עד ינואר הגענו כבר לארץ. זה היה ב-15 לינואר 1945 והביאו אותנו למחנה עתלית שקראו לזה שער העלייה לאחר מכן. היינו 10 ימים, אחרי 10 ימים הגיע אוטו משא עם מדריכה שקראו לה שינקה היא לקחה אותנו לבית זרה, היה בוץ גדול בדרך באנו לבית זרה גרנו 4 בנות יחד בחדר, הכינו לנו פירות, קיבלו אותנו יפה היינו שם 5 חודשים, עבדנו חצי יום חצי יום עבדנו, אני עבדתי בלול, היה קיבוץ השומר הצעיר ואם תרנגולת הלכה למות שמו אותה מתחת לרגל והורידו לה את הראש, אחר כך שלחו אותה למטבח, אני מבית מאוד דתי, לא יכולתי לסבול את זה אז בני הדודים שלנו שגרו בנתניה ביקשו שיעבירו אותנו למוסד דתי וזה היה במאי 45 במוסד למדנו חצי יום ועבדנו חצי יום. היינו בערך 200 ילדים כולם יוצאי מחנות. גם בבית זרה היו יוצאי מחנות. משם עברנו את מלחמת הכלניות ושהערבים היו יורים על ראש העין העבירו אותנו לפתח תקווה לבית ספר, שם הייתי בערך שנתיים או שנתיים וחצי. אחותי יצאה לעבוד ברמות השבים חשבנו על העתיד שלנו, אין אבא ואין אמא היינו צריכים לעבוד כדי לאכול, שיהיה איפה לישון ומה ללבוש. בסוף 48 עברתי גם לעבוד אצל רופא בתל אביב, ישנתי במרפאה שלו על מיטה מתקפלת ועובדת משש בבוקר עד 10 בלילה, כדי לנקות את הבית והיה להם תינוק שאימצו והייתי בת 16 והייתי צריכה לכבס את הדברים לשו ושטפתי כל פריט 3 פעמים מה שלא עשיתי לילדים שלי עשיתי עבור התינוק ההוא. הרופא הבטיח לי 15 לירות לחודש ואחר כך הוא אמר אחרי החודש שהוא לא יוכל לתת לי 15 לירות כי אני לא מספיקה לעשות את הדברים בגדולים והוא הוריד את המשכורת שלי ל-10 לירות. ממול איפה שגרתי היה בית חולים הדסה והלכתי להתעניין כי רציתי ללמוד להיות אחות והם ביקשו כל כך הרבה שלא יכולתי וויתרתי על הרעיון. אחותי ראה מה שאני עושה שאני רזיתי בחודשיים 10 קילו כי עבדתי כל כך קשה והיא לקחה אותי אליה למושב ושם מצאתי מקום עבודה. שם שילמו לי יותר וגם הלכתי לכל מיני משפחות לעשות להם כביסה בשביל גרוש וחצי, מאות חתיכות כביסה, לא היו מכונות כביסה, שם היו אנשים עשירים יותר קראו לזה כפר מלל. שם היה לי כבר יותר נוח לא קל אבל הייתה הקלה. גם הייתי עם אחותי ויכולנו להיות ביחד, היה לנו דודה בחיפה והיינו נוסעים לבקר אותה ואת האח של בעלי הכרתי שנה לפני שהכרתי את בעלי. והוא לקח אותי לכל המכרים שלו, הדודה הייתה מאותה כפר שלהם, אחר כך אני באתי לשם איזה שבת ונפתלי היה שם הוא הכיר אותי ובאותה השבת הוא הציע לי נישואין. הוא היה בא כל שבת לבקר אותי מבאר שבע, הבטחתי לתת לו תשובה כעבור שנה, אבל כבר אחרי 4 חודשים התחתנו. עברתי לגור איתו בבאר שבע והחתונה הייתה ב-24 לינואר 1950. הבן שלנו הבכור נולד בדצמבר 1950 כעבור שנה ויש לנו 5 ילדים ו-18 נכבדים ונין אחד ברוך השם. ומקווים רק לטוב כי אני נורא, נורא מפחדת ממלחמות ושנהיה בריאים כולנו. וכל זה נקמה על מה שעברנו במלחמה!